'VOS/ABB:

foto's: Martin Droog

Philip Geelkerken. Zijn tijd in Woerden zit erop.

Voor veel mensen in het onderwijs zal het even wennen zijn dat Philip Geelkerken (50) niet langer het boegbeeld van VOS/ABB is. Vanaf de oprichting was hij algemeen directeur en onder zijn leiding groeide deze allereerste werkgeversvereniging voor het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs uit tot een van de grootste in de sector. Een partij om rekening mee te houden, zoals de achtereenvolgende onderwijsministers ontdekten. Gaat het om geld of regelgeving, dan denkt VOS/ABB kritisch mee.

"Onderwijs is een prachtige sector om voor op te komen. Dat heb ik dan ook altijd met veel liefde gedaan. En dat kon doordat deze vereniging exact weet wat er leeft in het veld", zegt Geelkerken. "Wij zorgen ervoor dat we altijd in nauw contact staan met onze leden, via ontmoetingen, panels, debatten. VOS/ABB is van en voor de leden. Dat is een van de sterke punten van deze organisatie, het hoort bij het concept."

Het concept van VOS/ABB, dat is iets waar Geelkerken nog steeds trots op is. "Toentertijd, bij de oprichting in 1998, was onze opzet zelfs baanbrekend. Want wij waren de eerste organisatie voor bestuur én management, voor openbare én algemeen toegankelijke bijzondere scholen, voor primair én voortgezet onderwijs, voor collectieve belangenbehartiging én maatwerkondersteuning."

De scholen zagen de meerwaarde en werden in hoog tempo lid van VOS/ABB. Vrijwel alle openbare scholen zijn inmiddels aangesloten evenals een flink aantal bijzondere scholen. "Het succesvolle concept is dan ook al die jaren zo gebleven", zegt Geelkerken. "Ook nu wordt het nog onderschreven door onze leden in po en vo. Dat zijn bestuurders én schoolleiders, zij werken immers samen aan de school. Ze betalen een lage contributie voor de collectieve belangenbehartiging en dienstverlening en kunnen daarnaast tegen betaling gebruikmaken van maatwerkondersteuning door onze consultants en juristen."

Een van de collectieve belangen waar VOS/ABB zich mee bezighoudt is de bekostiging van het onderwijs door de rijksoverheid. De afgelopen jaren moest Geelkerken geregeld aan de bel trekken op dat vlak, want er werd vaker bezuinigd dan geïnvesteerd, ook al bleek uit onderzoek dat investeren in onderwijs loont. "Ik vond het heel erg dat uitgerekend het budget voor onderwijsachterstanden werd uitgekleed, een paar jaar geleden. Na onze protesten en die van vele anderen werd het gelukkig gedeeltelijk teruggedraaid, maar niet voldoende. Daar kan ik me persoonlijk nog over opwinden."

"Het kabinet formuleert steeds hoge ambities voor het onderwijs, wat op zichzelf terecht is, maar dan moeten er ook voldoende middelen komen om die ambities waar te maken. Dat is de laatste jaren te weinig gebeurd. Er kwamen hooguit wat incidentele budgetten. Maar ik hoop dat na de magere jaren nu vette jaren gaan komen, met forse investeringen in het funderend onderwijs."

Stokpaardje

Geelkerken heeft de afgelopen acht jaar met verschillende bewindslieden te maken gehad. Hij zat vaak met ze om de tafel: Ritzen, Hermans, Van der Hoeven. Met ieder van hen bouwde hij een eigen vertrouwensrelatie op. Nog los van de persoonlijke inkleuring die de verschillende bewindslieden aan hun ambt geven komt Geelkerken bijna vanzelf op één van zijn stokpaardjes: het consistente meerjarenbeleid van en voor het onderwijs. Iets waar het volgens hem ook in de

een baanbrekend concept'

afgelopen kabinetsperiode onder de huidige minister aan heeft ontbroken. "We worden als onderwijsveld toch iedere kabinetsperiode weer geconfronteerd met nieuwe plannen, gewijzigd beleid en plotselinge mee- of tegenvallers in de begroting. Wat ik nog steeds mis is een echte lange-termijnvisie die wordt vastgelegd in meerjarenafspraken. En op basis van die afspraken kun je dan de Onderwijsinspectie zijn werk laten doen. Scholen weten waar ze aan toe zijn en kunnen dan ook hun beleid hierop beter afstemmen. Ik hoop echt dat het volgende kabinet daar nu eens werk van gaat maken. VOS/ABB blijft dat ongetwijfeld kritisch volgen."

Vernieuwingen

Magere jaren of niet, het onderwijs was wel degelijk in beweging. Er waren vele onderwijsvernieuwingen, zoals de invoering van de tweede fase en het vmbo. "Het vmbo is echt een vernieuwende sector", zegt Geelkerken. "Daar gebeuren prachtige dingen. Dat moet ook, want de wereld verandert en dan kan het onderwijs niet achterblijven. Natuurlijk zijn er altijd mensen die roepen dat het vroeger beter was, dat is van alle tijden. Maar in het onderwijsveld zelf is enorm veel elan en enthousiasme en dat moeten we vooral stimuleren."

'De code good governance is een heel wezenlijk punt'

Een van de onderwerpen waar Geelkerken zich de afgelopen jaren nadrukkelijk sterk voor heeft gemaakt en met succes, is de ontwikkeling van een code good governance voor de onderwijssector. "Ik vind het een heel wezenlijk punt", zegt hij. "Een logisch gevolg van de veranderende bestuurlijke verhoudingen." Schoolbesturen krijgen meer en meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Het openbaar onderwijs krijgt ook steeds vaker een zelfstandig (stichtings)bestuur. "Die ontwikkelingen leiden in mijn ogen meer dan ooit tot de noodzaak van goed onderwijsbestuur. De school is immers een maatschappelijke voorziening, betaald met overheidsgeld, en alle kinderen van 4 tot 18 jaar gaan er naar toe. Dat is niet niks. Daar moeten we zorgvuldig mee omgaan. Daarom moeten er heldere afspraken zijn over de wijze waarop de school wordt bestuurd en over de scheiding tussen bestuur, toezicht en uitvoering."

Onder zijn leiding heeft VOS/ABB de Code Goed Onderwijsbestuur opgesteld, waar de leden zich positief over hebben uitgesproken. De code wordt inmiddels al goed gebruikt in het openbaar en algemeen toegankelijk bijzonder onderwijs, en ook een aantal andere onderwijsorganisaties heeft hem overgenomen en voorgelegd aan de leden. Andere successen voor het onderwijs waaraan VOS/ABB onder leiding van Philip Geelkerken heeft bijgedragen zijn de bruidsschatregeling voor de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs, de mogelijkheid om samenwerkingsbesturen op te richten en tal van verbeteringen in de regelgeving, van de lumpsumbekostiging tot de medezeggenschap. De organisatie heeft daarnaast het bestuur en het management van veel scholen praktisch ondersteund, bij bestuurlijke-, juridische- en huisvestingszaken. En dat gaat allemaal nog dagelijks door.

Sectororganisatie

Geelkerken: "Er is maar één ding niet gelukt en dat is jammer: de oprichting van een nieuwe brede organisatie voor de gehele onderwijssector. Goed, de VO-raad komt er, maar die behartigt alleen de sectorbelangen voor het voortgezet onderwijs, terwijl de overige organisaties daarnaast blijven bestaan. Ik had méér gewild en sneller. Maar ik verwacht dat die echte sectororganisatie er op de lange termijn toch wel komt." Tot het zo ver is, zal VOS/ABB op de ingeslagen weg verdergaan. "Ik heb de opbouw van VOS/ABB meegemaakt, vanuit het niets tot wat het nu is, een professionele organisatie met rond de 80 werknemers, die het onderwijs vanuit het kantoor in Woerden daadwerkelijk terzijde staat. Dat was een spannende tijd en leuk om mee te maken. Maar het gaat door: onderwijs blijft altijd in beweging, het blijft altijd spannend", besluit Geelkerken.

Hijzelf gaat het de komende jaren van een afstand volgen. "Ik vond mijn vijftigste verjaardag een mooi moment om weer een nieuwe uitdaging aan te gaan", verklaart Geelkerken. Hij is met ingang van 1 juni benoemd tot directeur van de CAOP, het Centrum Arbeidsverhoudingen, een onafhankelijk centrum voor ondersteuning op het gebied van arbeid in de (semi-) publieke sector. De onderwijsarbeidsmarkt is daar een onderdeel van, zodat zijn ervaring bij VOS/ABB van pas zal komen.

Lucy Beker